

Advies nr. 169 van 3 maart 2023 van het Bureau van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen, betreffende een wetsontwerp "dat de overdracht van het saldo van het ouderschapsverlof van de overleden ouder aan de overlevende ouder mogelijk maakt" (nr. 2123)

1. Rechtvaardiging

Op 19 januari 2023 legde de Commissie werk, sociale zaken en pensioenen van de Kamer van Volksvertegenwoordigers het voorstel nr. 2123 ter advies voor aan verschillende instellingen. Gezien het belang van de tekst, acht de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen (hierna: de Raad), die op 6 februari van deze raadpleging op de hoogte werd gebracht, het noodzakelijk om zich hierbij aan te sluiten. Hij brengt dit advies dus op eigen initiatief uit, overeenkomstig artikel 3, § 1, van het koninklijk besluit van 4 april 2003 tot reorganisatie van de Raad.

2. Analyse

- De Raad stemt in met de genereuze intentie van het voorstel (<https://www.dekamer.be/kvvcr/PDF/55/2123/55K2123001.pdf>). Hij is het ook eens met de vaststelling dat het voorstel niet in strijd is met het principe van de niet-overdraagbaarheid van ouderschapsverlof dat werd opgelegd door Richtlijn 2019/1158/EU van 20 juni 2019 betreffende het evenwicht tussen werk en privéleven voor ouders en mantelzorgers en tot intrekking van Richtlijn 2010/18/EU van de Raad, aangezien de overdracht niet plaatsvindt tussen twee levende ouders. Er is dus geen risico dat er een schadelijk precedent gecreëerd wordt.

De Raad merkt evenwel op dat het voorstel eigenlijk alleen betrekking heeft op de situatie waarin beide biologische of adoptieouders samenwonen. In andere situaties kan de toepassing ervan denkbeeldig of zelfs onbillijk worden, zoals de volgende: na de scheiding van de ouders werd het exclusieve hoederecht over kind B toegekend aan Y, die vervolgens een vaste relatie met een andere persoon is aangegaan, terwijl X weinig belangstelling voor B toonde; het is Y die overlijdt.

- Bovendien, en vanuit de wens om de overlevende ouder niet met extra moeilijkheden te belasten bij de uitoefening van zijn of haar rechten, merkt de Raad op dat het voorstel in de praktijk de overdracht niet organiseert in gevallen waarin beide ouders bij verschillende werkgevers in dienst waren, in het bijzonder de ene in de privésector en de andere in een overheidsdienst.

Wat de vaststelling van het overdraagbare ouderschapsverlof betreft, dit zou kunnen worden gedaan door de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening, die een attest zou kunnen verstrekken, zelfs indien de overleden ouder het verlof nog niet was beginnen opnemen. Het zou echter beter zijn om deze procedure in de verschillende regelingen te integreren.

Anderzijds zijn het de bijzonderheden van deze verschillende regelingen die tot onzekerheid en frustratie kunnen leiden. Enkele voorbeelden:

- de voorwaarde van voorafgaande tewerkstelling gedurende 12 maanden door de werkgever (die voor de overheidssector niet bestaat) kan de doeltreffendheid van de overdracht belemmeren;
- indien de overlevende ouder alleenstaand is, zijn de voorwaarden voor de toekenning van de vermeerdering van uitkeringen veel restrictiever in de overheidssector dan in de privésector;
- in strijd met Richtlijn 2019/1158/EU (alsook met eerdere richtlijnen inzake ouderschapsverlof) geniet het personeel van sommige overheidsdiensten geen enkele wettelijke of reglementaire regeling inzake ouderschapsverlof, in het bijzonder de magistraten van de gerechtelijke orde.

3. Advies

- De Raad steunt de intentie van het voorstel.
- Hij betwijfelt of de praktische vragen die hij hierboven stelt volledig kunnen worden beantwoord in kader van het voorstel. Hij kan daarom alleen maar aanbevelen dat alle bevoegde autoriteiten, met inbegrip van de federale, nagaan wat de meest geschikte manieren zijn om de doeltreffendheid van het ouderschapsverlof te versterken, ook in de door het voorstel beoogde zin.